

СЕКЦІЯ 5

**ВПРОВАДЖЕННЯ ІДЕЙ
НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ
З МЕТОЮ РОЗВИТКУ
ТВОРЧОЇ ОСОБИСТОСТІ УЧНІВ**

І. М. Богатирьова

кандидат педагогічних наук, доцент

Т. Д. Ляшенко

Т. Б. Саснко

Черкаська загальноосвітня школа

I–III ступенів № 8, м. Черкаси

i_bogatyreva@ukr.net

**ОСОБЛИВОСТІ НАВЧАННЯ МАТЕМАТИКИ УЧНІВ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ
ПОТРЕБАМИ В 5-6 КЛАСАХ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ**

Концепція Нової української школи (НУШ) передбачає, що кожна дитина, незалежно від стану здоров'я, наявності фізичного чи інтелектуального порушення, має право на повноцінне життя та освіту, якість якої не відрізняється від якості освіти решти дітей. Саме тому в Україні змінилося ставлення до спеціальної освіти, що передбачає поступову інтеграцію дітей з особливими освітніми потребами (ООП) до загальноосвітніх навчальних закладів.

Взаємодія з іншими дітьми сприяє всебічному розвитку дітей з ООП. При такій взаємодії діти з типовим рівнем розвитку демонструють відповідні моделі поведінки дітям з особливими освітніми потребами та мотивують їх до розвитку та цілеспрямованого використання нових знань і вмінь. Взаємодія між учнями з особливими освітніми потребами та іншими дітьми в інклюзивних класах сприяє налагодженню між ними дружніх стосунків. Завдяки такій взаємодії діти навчаються природньо сприймати та толерантно ставитися до людських відмінностей, вони стають більш чуйними, готовими до взаємодопомоги.

У Черкаській загальноосвітній школі I–III ступенів № 8 у 2023-2024 навчальному році 16 інклюзивних класів, в яких навчаються 43 учні з ООП. Тому питання інтеграції таких учнів в освітнє середовище школи та їх навчання є достатньо актуальним.

Опитування учнів з ООП та вчителів школи, які працюють в цих класах, свідчать про те, що соціальна адаптація учнів відбувається природньо та носить позитивний характер. Учні комфортно почувають себе в класі, встановлюють дружні контакти з однокласниками. Проте труднощі виникають у навчанні через швидкий для учнів з ООП темп роботи на уроці, великий для них обсяг завдань та їх бажання виконувати всі завдання на рівні з іншими учнями. Як наслідок цього з'являється відчуття дискомфорту та зникає бажання навчатися. Саме тому вчителю, який працює в інклюзивних класах потрібно вибудовувати для всіх учнів власні траєкторії навчання та добирати до уроку систему диференційованих завдань. На сьогодні в Україні немає дидактичного забезпечення до уроків в інклюзивних класах. Тому розробка відповідних матеріалів є достатньо важливим питанням.

Роботу щодо розробки дидактичного супроводу для навчання математики учнів з ООП було розпочато у вересні 2022 року, коли в Черкаській загальноосвітній школі І-ІІІ ступенів № 8 стартувало навчання 5-х інклюзивних класів НУШ.

На початку було визначено техніки, які можна використовувати під час уроку математики в інклюзивних класах:

- техніки, що дозволяють створювати візуальні образи (вивчення математичного поняття передбачає створення асоціації з предметом із навколишнього середовища);
- техніки, що дозволяють отримувати дієві розв'язання (виконання завдання за допомогою предметів навколишнього середовища або їх моделей).

Використання першого виду технік дозволило розробити робочі зошити. Матеріали робочих зошитів містять структуровану навчальну інформацію за темами курсу «Математика-5» та вправи на її засвоєння з опорою на візуальні образи. Спираючись на особливості дітей з ООП було виділено наступні вимоги до створення завдань, які доцільно використовувати під час уроків:

1. завдання мають спиратися на візуальні образи або мати дієві способи розв'язування;
2. завдання мають бути зрозумілими для дітей з ООП та короткостроковими за часом виконання;
3. завдання запису та дії мають чергуватися між собою;
4. завдання мають містити прикладну або творчу складову;
5. виконання кожного завдання передбачає отримання позитивного оцінювання або позитивного прогнозу на майбутнє.

Використання другого виду технік дозволило розробити набір практичного спрямування. Він містить моделі: макетів, геометричних фігур та предметів довкілля, що надає можливість під час уроку математики моделювати навчальні ситуації.

У ході виконання роботи було розроблено та апробовано навчальні матеріали, які містили робочі зошити для учнів та набір практичного спрямування для навчання математики учнів з ООП в 5 класі. У цьому навчальному році ми працюємо над розробкою та апробацією відповідних навчальних матеріалів для навчання математики в 6 класі.

Анотація. Богатирьова І. М., Ляшенко Т. Д., Саєнко Т. Б. Особливості навчання математики учнів з особливими освітніми потребами в 5-6 класах НУШ. Розглянуто деякі аспекти організації навчання математики учнів з особливими освітніми потребами в 5-6 класах Нової української школи в загальноосвітніх навчальних закладах. Визначено техніки, які доцільно використовувати під час уроку математики в інклюзивних класах. Анонсовано навчальні матеріали, розроблені на основі цих технік.

Ключові слова: *Нова українська школа, інклюзія, особливі освітні потреби.*

Summary. Bogatyrova I., Lyashenko T., Sayenko T. Features of teaching mathematics to students with special educational needs in grades 5-6 of the New Ukrainian School. Some aspects of the organization of mathematics teaching for students with special educational needs in the 5-6 grades of the New Ukrainian School in general education institutions are considered. The techniques that are appropriate to use during a mathematics lesson in inclusive classes are identified. The educational materials developed on the basis of these techniques are announced.

Keywords: *New Ukrainian School, inclusion, special educational needs.*

Л. С. Голодюк

*доктор педагогічних наук, доцент,
Комунальний заклад «Кіровоградський обласний
інститут післядипломної педагогічної освіти
імені Василя Сухомлинського», Кропивницький
ORCID ID 0000-0002-5064-0968
golodiuk_larysa@ukr.net*

ВРАХУВАННЯ ХАРАКТЕРИСТИК СПРИЙМАННЯ ЯК ПСИХІЧНОГО ПРОЦЕСУ ПІД ЧАС ПІЗНАННЯ УЧНЯМИ МАТЕМАТИЧНОГО ОБ'ЄКТА

У Концепції «Нова українська школа» ключовим завданням є формування підростаючого покоління, здатного як до постійної пізнавальної діяльності й саморозвитку, так і до творчого розв'язання інтелектуальних і практичних проблем, які неодмінно виникають і виникатимуть у процесі навчання, під час виконання професійної діяльності, а також у повсякденному бутті. Надійним інструментом розв'язання зазначеного є навчально-пізнавальна діяльність. Цей вид навчальної діяльності являє собою упорядкований перелік дій учня, які виконуються ним самостійно та у взаємодії (безпосередній і опосередкованій) з іншими й спрямовуються на отримання істинних і суб'єктивно нових знань про об'єкт пізнання. При цьому об'єкт пізнання постає як фрагмент об'єктивної реальності, який представлено різними формами подання інформації математичного змісту.